

Ge makten till personalen - Inför Skönsmomodellen i hemtjänsten, svar på motion (V)

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras i den del som avser försök och utvärdering/uppföljning med hänvisning till aktiviteter som pågår kring ”Tillitsbaserad styrning och ledning i hemtjänst/hemsjukvård” i enlighet med äldrenämndens plan för kompetensförsörjning.
2. Motionen avslås i den del som avser breddinförande i Linköpings kommun med hänvisning till att det är respektive utförare som har att avgöra hur arbetet ska organiseras, inom ramen för sitt arbetsgivaransvar.

Ärende

Jessica Eek, Eva Lindblad och Jane Carlsson vänsterpartiet föreslår i en motion att:

Linköpings kommun startar ett försök med Skönsmomodellen i någon/några hemtjänstgrupper.

- Försöket utvärderas och följs upp tillsammans med fackförbunden.
- Linköpings kommun på sikt inför arbets sättet i hela kommunen om försöket faller väl ut.

Motionen motiveras bland annat med att användandet av Skönsmomodellen, som är framtagen och används av Sundsvalls kommun, har lett till en hemtjänst som utgår från de äldres behov och har hög kontinuitet samtidigt som den minskar sjukfrånvaron och ökar arbetsglädjen hos personalen.

Skönsmomodellen bygger på tankar om tillitsbaserad styrning och ledning med självstyrande team, och är ett av den statligt tillsatta tillitsdelegationens försöksområden.

Hur arbetet ska organiseras och utvecklas är en arbetsgivarfråga och ligger därmed på utförare att avgöra. Som beställare har äldrenämnden och social- och omsorgsnämnden ansvar för att kravställa standards och kvalitet i verksamheterna inom ramen för lagar, föreskrifter och de medel nämnderna tilldelats av kommunfullmäktige.

Social- och omsorgsförvaltningen har dock under 2019 påbörjat flera aktiviteter inom området tillitsbaserad styrning och ledning i syfte att utreda hur tillitsbaserad styrning kan skapa förutsättningar för en mer verksamhetsnära utveckling.

Förvaltningen planerar att genomföra ett pilotprojekt inom tillitsbaserad styrning och ledning inom ett hemtjänst- och hemsjukvårdsområde och har under 2019 gjort studiebesök och haft erfarenhetsutbyte för att lära mer. Projektet bygger på tankar från Skönsmomodellen och är även en del i att möta den stora utmaning som finns inom området kompetensförsörjning.

Äldrenämnden antog en plan för kompetensförsörjning för 2020 med plan för 2021-2027 den 24 oktober 2019, § 99. Av den framgår att förvaltningen avser att utreda hur tillitsbaserad styrning kan skapa förutsättningar för en mer verksamhetsnära utveckling av verksamheten.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Ge makten till personalen – inför Skönsmomodellen i hemtjänsten.docx
Motionen

Bakgrund

Jessica Eek, Eva Lindblad och Jane Carlsson vänsterpartiet föreslår i en motion att:

Linköpings kommun startar ett försök med Skönsmomodellen i någon/några hemtjänstgrupper.

- Försöket utvärderas och följs upp tillsammans med fackförbunden.
- Linköpings kommun på sikt inför arbetssättet i hela kommunen om försöket faller väl ut.

Skönsmomodellens arbetssätt innebär i korthet att personalen själva undersöker hur brukarnas behov och prioriteringar ser ut. De kartlägger sin arbetsprocess och testar nya lösningar för att hitta ett mer fungerande arbetssätt. Vårdlagen sköter själva sin planering och schemaläggning utifrån vårdtagarnas behov. Införandet av Skönsmomodellen har lett till färre sjukskrivningar och att färre vikarier används. Utgångspunkten är att alla äldre ska vara nöjda med sin hemtjänst.

Utredning

Sundsvalls kommuns socialdirektör beskriver utifrån Tillitsdelegationens utredning (SoU 2018:38): ”Det specifika med det förändringsarbete som pågår i Sundsvall är att det kräver en förändring av de organisatoriska förutsättningarna och att det förr eller senare är nödvändigt att inbegripa alla organisatoriska nivåer och alla yrkeskategorier”. Socialdirektören beskriver vidare att det har varit ett krävande arbete som dock talar för en organisatorisk stabilitet över tid.

Erfarenheterna från införandet av Skönsmomodellen talar om svårigheten att ställa om från det traditionella sättet att styra och leda där både ledning och medarbetare känt sig trygga med arbetsgången till att våga utmana tidigare styrsystem och förhållningssätt genom ett mer tillitsbaserat angreppssätt. Andra erfarenheter nationellt talar om betydelsen av att ha motiverade medarbetare som uttalat har en vilja att aktivt ta mer ansvar i det dagliga arbetet för att lyckas med ett tillitsbaserat arbetssätt.

Motionen ligger i linje med social- och omsorgsförvaltningens pågående utvecklingsarbete i Linköping kring tillitsbaserad styrning och ledning och ett flertal aktiviteter påbörjades under 2019. En gemensam studieresa med politiker och tjänstemän genomfördes till Buurtzorg i Holland under hösten där hemtjänst bedrivs genom självstyrande team. Tillsammans med FoU-enheten och andra kommuner i östra länsdelen genomfördes en seminariedag tillsammans med Buurtzorg Sverige där tillitsbaserad styrning och ledning diskuterades utifrån svenska förutsättningar.

Äldrenämnden antog en plan för kompetensförsörjning för 2020 med plan för 2021-2027 den 24 oktober 2019, § 99. Av den framgår att förvaltningen avser

att utreda hur tillitsbaserad styrning kan skapa förutsättningar för en mer verksamhetsnära utveckling av verksamheten.

För närvarande har en forskare vid Linköpings Universitet kopplat till social- och omsorgsförvaltningens Forsknings och utvecklingscentrum inom vård, omsorg och socialt arbete (FOU-centrum) i uppdrag att genomföra en förstudie under våren 2020 för att studera hur handlingsutrymmet för omsorgspersonalen ser ut idag. Med stöd av förstudien är planen att ett försöksprojekt med tillitsbaserad styrning inspirerat av Skönsmomodellen ska testas i kommunen. Utgångspunkten är dock att hitta hur tillitsbaserad styrning och ledning kan tillämpas i Linköpings kommun utifrån kommunens förutsättningar, inte att kopiera Sundsvalls arbetssätt rakt av.

Att arbeta utifrån tillitsbaserad styrning och ledning är ett aktuellt område nationellt som innebär många utmaningar inte minst utifrån den komplexitet som det innebär att ändra synsätt på styrning och ledning i en stor organisation. Att pröva detta inom ett begränsat område skulle ge social- och omsorgsförvaltningen viktig kunskap om hur framtidens utmaningar inom socialtjänsten kan mötas.

Ställningstagande till införande av tillitsbaserad styrning och ledning liknande Skönsmomodellen är i många delar en arbetsgivarfråga. Det är utföraren som på uppdrag av beställaren har i uppgift att organisera arbetet så att de mål och krav som uppställs i förfrågningsunderlag och avtal fullföljs.

Kommunala mål

Tillitsbaserad styrning och ledning är i linje med Linköpings kommuns politiska målområde – medborgarperspektivet.

Kommunledningsförvaltningen

Social- och omsorgsförvaltningen

Paul Håkansson

Susanna Lundstedt

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionärerna